

**SAMENWERKINGSAKKOORD TUSSEN DE FEDERALE STAAT, DE FRANSE GEMEENSCHAP,
DE VLAAMSE GEMEENSCHAP, DE FRANSE GEMEENSCHAPSCOMMISSIE EN
DE GEMEENSCHAPPELIJKE GEMEENSCHAPSCOMMISSIE INZAKE SLACHTOFFERZORG
VOOR HET TWEETALIGE GEBIED BRUSSEL-HOOFDSTAD**

MEMORIE VAN TOELICHTING

Dames en heren,

ALGEMENE BESCHOUWINGEN

Sinds de jaren 80, heeft het Belgische slachtofferbeleid aanleiding gegeven tot initiatieven zowel door de Federale Overheid als door de Gemeenschappen en de Gewesten om aan de behoeften van slachtoffers te voldoen. Verschillende diensten hebben het levenslicht gezien in functie van de bevoegdheden van ieder machtsniveau (waaronder namelijk de bureaus voor slachtofferbejegening¹, de diensten slachtofferhulp en de diensten slachtofferonthaal) en een coördinatie is moeten ontstaan op het terrein.

Het slachtofferbeleid dat door de openbare machten ontworpen en uitgevoerd werd, heeft een **tweeledige doelstelling**:

- het voorkomen van secundaire victimisering die kan voortvloeien uit het gerechtelijk optreden, door alles in het werk te stellen opdat de behandeling van de zaak door politie, justitie of enige andere instantie geen tweede trauma veroorzaakt of het trauma veroorzaakt door het misdrijf niet verergert;
- het slachtoffer de mogelijkheid bieden zijn trauma te boven te komen en zo vlug mogelijk een nieuw evenwicht te vinden.

Met het bewerkstelligen van dit slachtofferbeleid in het achterhoofd, werden verscheidene normatieve akten genomen waaronder namelijk de wet van 1 augustus 1985 over de financiële hulp aan slachtoffers van opzettelijke gewelddaden, de wet van 12 maart 1998 (wet Franchimont) die het Wetboek van Strafvordering wijzigde, het samenwerkingsakkoord van 7 april 1998 tussen de Federale Staat en de Vlaamse Gemeenschap inzake slachtofferzorg, de protocolakkoorden van 5 juni 2009 inzake slachtofferzorg, de wet van 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf, de wet van 15 december 2013 houdende diverse bepalingen met het oog op de verbetering van de positie van het slachtoffer in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten en de wet van 5 mei 2014 betreffende de internering.

Ministeriële omzendbrieven werden ook aangenomen (bijvoorbeeld, de omzendbrief GPI 58 inzake politionele slachtofferbejegening² en de omzendbrief COL 16/2012 betreffende het slachtofferonthaal

¹ Worden sindsdien “de diensten voor politionele slachtofferbejegening” genoemd.

² Omzendbrief GPI 58 van 4 mei 2007 betreffende politionele slachtofferbejegening in de geïntegreerde politie, gestructureerd op twee niveaus.

op parketten en rechtbanken³) en structuren bestemd voor het behartigen en het waarborgen van de tenuitvoerlegging van het beleid werden opgezet (waaronder, namelijk, de arrondissementele raden voor slachtofferbeleid en het Nationaal Forum voor slachtofferbeleid).

De fundamentele rechten van slachtoffers zijn ingeschreven in de Richtlijn 2012/29/EU van het Europees Parlement en van de Raad van 25 oktober 2012 tot vaststelling van minimumnormen voor de rechten, de ondersteuning en de bescherming van slachtoffers van strafbare feiten, en ter vervanging van Kaderbesluit 2001/220/JBZ van de Raad.

Andere Europese teksten die ernaar streefden het slachtofferbeleid te verstevigen, hebben ook het levenslicht gezien met als hoofdbekommernis de opvang van slachtoffers en hun plaats binnen de opgerichte stelsels, waaronder namelijk:

- de Richtlijn 2004/80/EG van de Raad van 29 april 2004 betreffende de schadeloosstelling van slachtoffers van misdrijven;
- de Richtlijn 2010/64/UE van het Europees Parlement en Raad van 20 oktober 2010 betreffende het recht op vertolking en vertaling in strafprocedures;
- de Richtlijn 2011/93/EU van het Europees Parlement en de Raad van 13 december 2011 ter bestrijding van seksueel misbruik en seksuele uitbuiting van kinderen en kinderpornografie, en ter vervanging van Kaderbesluit 2004/68/JBZ van de Raad;
- het Verdrag van de Raad van Europa van 25 oktober 2007 inzake de bescherming van kinderen tegen seksuele uitbuiting en seksueel misbruik;
- het Verdrag van de Raad van Europa van 11 mei 2011 inzake het voorkomen en bestrijden van geweld tegen vrouwen en huiselijk geweld;
- de Richtlijn 2017/541 van het Europees Parlement en de Raad van 15 maart 2017 inzake terrorismebestrijding en ter vervanging van Kaderbesluit 2002/475/JBZ van de Raad en tot wijziging van Besluit 2005/671/JBZ van de Raad.

Wat betreft de samenwerking tussen de verschillende sectoren, heeft enkel het Nederlandstalige deel van het land tot hiertoe een samenwerkingsakkoord inzake slachtofferzorg⁴ aangenomen. Een dergelijk akkoord werd echter nooit gesloten voor het Franstalige deel van het land. Nochtans werd op 5 juni 2009 een protocolakkoord inzake slachtofferzorg afgesloten tussen de Federale Staat, de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschap, de Franse Gemeenschapscommissie en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie.

Ten gevolge van de zesde staatshervorming, die onder andere leidde tot een overdracht van de bevoegdheden van de justitiehuisen – waaronder het slachtofferonthaal – naar de Gemeenschappen en, voor het Franstalig landsgedeelte, tot een overdracht van de “aide aux justiciables” – waaronder slachtofferhulp – van de Cocof naar de Franse Gemeenschap, bleek het noodzakelijk de werkzaamheden voor een samenwerkingsakkoord voor het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad te hervatten. Het beoogde doel is tot een structurele samenwerking te komen tussen de verschillende machtsniveaus die belast worden met het slachtofferbeleid om de slachtoffers een perfect gecoördineerde en kwaliteitsvolle begeleiding te bezorgen.

De twee hoofddoelstellingen van dit samenwerkingsakkoord zijn een model van samenwerking, van oriëntatie en van verwijzing te voorzien tussen de verschillende diensten inzake slachtofferzorg en de officiële erkenning van de bestaande overlegstructuren binnen het tweetalige gebied Brussel-

³ COL 16/2012 van 12 november 2012 - Gemeenschappelijke omzendbrief van de minister van justitie en van het College van procureurs-generaal bij de hoven van beroep betreffende het slachtofferonthaal op parketten en rechtbanken.

⁴ Samenwerkingsakkoord van 7 april 1998 tussen de Staat en de Vlaamse Gemeenschap inzake slachtofferzorg. Dat akkoord werd goedgekeurd door een wet van 11 april 1999 en een decreet van 15 december 1998.

Hoofdstad. De betrokken overheden verbinden er zich daarenboven toe een blijvende aandacht te besteden aan de slachtofferproblematiek. Vertrekken vanuit een geest van samenwerking tussen de verschillende machtsniveaus zal, mits inachtneming van de bevoegdheden van elke actor, een samenhangend beleid in deze materie helpen te verzekeren.

Het samenwerkingsakkoord bevat zes hoofdstukken: de algemene bepalingen (art. 1 tot 2), de bevoegdheden en opdrachten van de verschillende akkoordsluitende partijen (art. 3 tot 7), hun verbintenissen (art. 8 tot 12), de overlegstructuren (art. 13 tot 14), de budgettaire gevolgen (art. 15) en de slotbepalingen (art. 16).

De Raad van State heeft op 9 april 2019 een advies uitgebracht over het voorontwerp van decreet van de Franse Gemeenschap "houdende instemming met het samenwerkingsakkoord van ... tussen de Federale Staat, de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschap, de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie en de Franse Gemeenschapscommissie inzake slachtofferzorg" (zie advies nr. 65.629/VR) en over het wetsontwerp "houdende instemming met het samenwerkingsakkoord tussen de Federale Staat, de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschap, de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie en de Franse Gemeenschapscommissie inzake slachtofferzorg" van 20 mei 2019 (zie advies nr. 65.799/1).

Het ontwerp van samenwerkingsakkoord is ook voorgelegd aan de Gegevensbeschermingsautoriteit, die geen opmerkingen heeft gemaakt, aangezien de artikelen die betrekking hebben op de verwerking van persoonsgegevens onder de bevoegdheid van het Controleorgaan op de politionele informatie vallen (zie advies nr. 74/2019 van 20 maart 2019). Het ontwerp van samenwerkingsakkoord werd daarom voorgelegd aan het Controleorgaan op de politionele informatie, dat op 14 maart 2019 zijn advies uitbracht (zie adviesreferentie DA190009).

Het College van procureurs-generaal heeft ook twee adviezen over het ontwerp van samenwerkingsakkoord uitgebracht (d.d. 5 maart 2019 en 2 juni 2020).

Sinds 2021 is het ontwerp van samenwerkingsovereenkomst gewijzigd om rekening te houden met de adviezen van bovengenoemde autoriteiten. Zij is op 15 maart 2023 ter kennis gebracht van het Overlegcomité. De Gegevensbeschermingsautoriteit heeft op 2 mei 2023 een standaardadvies uitgebracht (zie advies nr. 65/2023). Het College van procureurs-generaal heeft op 30 juni 2023 zijn advies uitgebracht (zie adviesnummer B.IV.0-B.0.0/191/2023/DP). De Raad van State heeft op 28 september 2023 advies uitgebracht (zie advies nr. 74.045/VR).

BESPREKING VAN DE ARTIKELEN

Artikel 1

In dit artikel worden de in het akkoord gebruikte begrippen omschreven. Met name de opdrachten van elke dienst die met slachtoffers werkt, worden nader bepaald om de bevoegdheden die eigen zijn aan elke dienst zo goed mogelijk te benaderen.

De definitie van slachtoffer is deze van het protocolakkoord inzake slachtofferzorg gesloten in 2009. Deze definitie bevat de notie van na(ast)bestaande en niet van familieleden zoals het geval is in de bovenvermelde Europese richtlijn 2012/29/EU.

In de Europese richtlijn wordt bepaald dat de familieleden van een persoon wiens overlijden een rechtstreeks gevolg is van een strafbaar feit en die een schade ondervinden wegens het overlijden van deze persoon, ook worden beschouwd als slachtoffers.

In het samenwerkingsakkoord beoogt de definitie van na(ast)bestaande ook de na(ast)bestaanden die een schade hebben ondervonden maar er wordt niet bepaald of deze schade gebonden is aan het overlijden van het slachtoffer. Deze definitie is dus ruimer op dat vlak dan deze van de Europese richtlijn, wat goed overeenstemt met de geest van de Europese richtlijn die in haar overweging nr. 11 bepaalt dat ze zich tevreden stelt met het volgende *"deze richtlijn stelt minimumvoorschriften vast" en dat "de lidstaten de in deze richtlijn opgenomen rechten mogen uitbreiden teneinde in een hoger niveau van bescherming te voorzien"*.

Bovendien beoogt de definitie van slachtoffer opgenomen in het samenwerkingsakkoord wel alle gevallen waar er een optreden is van de gerechtelijke overheid. De inbreuk moet niet noodzakelijkerwijs onmiddellijk vastgesteld worden. We denken met name aan de slachtoffers van ongevallen (bijvoorbeeld verkeersongevallen of arbeidsongevallen), van collectieve noodsituaties of van zelfdoding.

De notie van na(ast)bestaande wordt als volgt bepaald "de rechthebbende van het rechtstreekse slachtoffer of elke persoon die een bijzondere affectieve band heeft met dit slachtoffer".

Onder "rechthebbende van het rechtstreekse slachtoffer" worden zijn wettelijke erfgenamen verstaan (echtgenoot/echtgenote, kinderen, vader en moeder, broers, zussen,...).

Onder "elke persoon die een bijzondere affectieve band heeft » wordt met name verstaan de partner als het gaat om een samenwonend paar of de personen die ten laste zijn van het slachtoffer, anders dan de kinderen, de persoon anders dan de vader of de moeder bij wie de minderjarige werkelijk verblijft. De notie van "affectieve band" wordt verkozen boven deze van "intieme relatie" die in de Europese richtlijn opgenomen wordt omdat ze ruimer is.

Artikel 2

De doelstelling van het samenwerkingsakkoord is de uitvoering van een structurele en goed georganiseerde samenwerking inzake slachtofferzorg, op het grondgebied van het **tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad**.

Een nauwe samenwerking tussen de Federale Staat, de Franse Gemeenschap, de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschapscommissie en de Gemeenschappelijke

Gemeenschapscommissie is noodzakelijk om te voorkomen dat de versnippering van de bevoegdheden een coherent beleid in de weg staat.

Deze structurele samenwerking wil komen tot een kwaliteitsvolle zorg- en dienstverlening aan slachtoffers om secundaire victimisering zo veel als mogelijk te beperken. Een kwalitatieve zorg- en dienstverlening aan slachtoffers vertrekt van een uniform, coherent en integraal aanbod aan slachtoffers waarbij continuïteit van zorg- en dienstverlening centraal staat. Belangrijk hierbij is slachtoffers zo snel mogelijk, maar steeds op maat van het slachtoffer, wegwijs te maken, goed te informeren over de verschillende diensten die hulp en ondersteuning kunnen bieden en op gepaste wijze door te verwijzen naar deze diensten. Een samenwerkingsakkoord moet bijvoorbeeld een naadloze overgang waarborgen van de slachtofferzorg die wordt verleend door de politiediensten naar de diensten die verantwoordelijk zijn voor de bijstand van slachtoffers tijdens de juridische procedure en voor de sociale hulp psychologische begeleiding van slachtoffers.

Deze structurele samenwerking doet uiteraard geen afbreuk aan de samenwerkingsverbanden die al bestaan of opgezet kunnen worden tussen de diensten slachtofferzorg die worden vermeld in het samenwerkingsakkoord en andere, soms meer gespecialiseerde diensten slachtofferzorg. We denken hierbij o.m. aan het Zorgcentrum na seksueel geweld dat 24u/24, 7d/7 gratis medische, forensische, psychologische en politionele zorg biedt aan slachtoffers van seksueel geweld.

Ten slotte werd, zoals hierboven vermeld, reeds in 1998 een samenwerkingsakkoord inzake slachtofferzorg gesloten tussen de Federale Staat en de Vlaamse Gemeenschap.⁵ In dit verband dient te worden opgemerkt dat het Brusselse samenwerkingsakkoord een *lex specialis* is ten opzichte van het Vlaamse samenwerkingsakkoord en dus voorrang geniet. Het is op termijn wel de bedoeling om het Vlaamse samenwerkingsakkoord te actualiseren. Ook wanneer dit toekomstige Vlaamse samenwerkingsakkoord in werking treedt, zal het Brusselse samenwerkingsakkoord nog altijd voorrang hebben op het grondgebied van het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad. Bij tegenstrijdigheden tussen het Brusselse en toekomstige Vlaamse samenwerkingsakkoord zal in overleg gegaan worden om na te gaan welk samenwerkingsakkoord aangepast moet worden.

Artikel 3

In artikel 3 van het samenwerkingsakkoord wordt bondig verwezen naar de verschillende bevoegdheden en opdrachten van de Federale Staat waaronder de politionele slachtofferbejegening en het justitieel slachtofferbeleid.

Op het niveau van de politionele slachtofferbejegening

Slachtofferbejegening maakt integraal deel uit van de politietaken.

Artikel 46 van de wet van 5 augustus 1992 op het politieambt vormt de wettelijke grondslag voor het politioneel optreden inzake slachtofferzorg: *“De politiediensten brengen de personen die hulp of bijstand vragen in contact met gespecialiseerde diensten. Zij verlenen bijstand aan de slachtoffers van misdrijven, inzonderheid door hun de nodige informatie te verstrekken.”*

De politieambtenaar is vaak de eerste persoon die in contact komt met het slachtoffer en heeft dus de plicht hem passende opvang en emotionele steun te bieden.

⁵ Zie Samenwerkingsakkoord van 7 april 1998 tussen de Federale Staat en de Vlaamse Gemeenschap inzake slachtofferzorg.

In artikel 123 van de wet van 7 december 1998 tot organisatie van een geïntegreerde politiedienst gestructureerd op twee niveaus, is bepaald dat *“De politieambtenaren te allen tijde en in alle omstandigheden bijdragen tot de bescherming van hun medeburgers en tot de bijstand die deze laatsten mogen verwachten, alsook, wanneer de omstandigheden het vereisen, tot het doen naleven van de wet en tot het behoud van de openbare orde.”*

Artikel 3bis van de voorafgaande titel van het wetboek van strafvordering bepaalt ook dat *“Slachtoffers van misdrijven en hun verwanten dienen zorgvuldig en correct te worden bejegend, in het bijzonder door terbeschikkingstelling van de nodige informatie en, in voorkomend geval, het bewerkstelligen van contact met de gespecialiseerde diensten en met name de justitieassistenten.”*

De omzendbrief GPI 58 betreffende politionele slachtofferbejegening in de geïntegreerde politie, gestructureerd op twee niveaus, organiseert de slachtofferzorg binnen de federatie politie en binnen de lokale politie.

Elke politiezone moet beschikken over een gespecialiseerde medewerker die tot het personeel van de politiediensten behoort teneinde de politieambtenaren te adviseren en bij te staan bij het vervullen van hun opdrachten (Koninklijk Besluit van 17 september 2001 tot vaststelling van de organisatie- en werkingsnormen van de lokale politie met het oog op het waarborgen van een minimale gelijkwaardige dienstverlening aan de bevolking).

Deze taak kan volledig worden toevertrouwd aan een politieambtenaar of aan een lid van het burgerpersoneel dat een geschikt diploma bezit. Een dergelijke persoon moet in elke zone te allen tijde kunnen worden teruggeroepen. In deze functie kan worden voorzien in samenwerking met andere zones.

De federale politie beschikt over maatschappelijke assistenten op het niveau van de gerechtelijke arrondissementen. Deze maatschappelijke assistenten behoren, op het niveau van de organisatie, tot de diensten van de Directeur-Coördinator. Ze werken ten dienste van de directies van de federale politie waarvan het personeel in rechtstreeks verband staat met de slachtoffers.

Subsidiair en voor zover de werklust het mogelijk maakt, kan de gespecialiseerde medewerker van de federale politie (maatschappelijke assistenten) ad hoc-steun verlenen aan de politiezones

De medewerkers belast met de politionele slachtofferbejegening binnen de lokale politiezones en de federale politie hebben als opdracht:

- het bewustmaken en de voortgezette opleiding van de leden van het korps;
- het verzamelen en verspreiden van informatie in verband met slachtofferzorg binnen het korps;
- het bijstaan van de slachtoffers in bepaalde omstandigheden, bijvoorbeeld in situaties van emotionele crisis of ernstig slachtofferschap (...);
- het doorverwijzen naar de bevoegde diensten van de slachtoffers die nood hebben aan psychosociale hulp;
- het instellen van contact en samenwerking met deze hulpinstanties;
- het deelnemen aan de overlegstructuren.⁶

Ten aanzien van de slachtoffers is de opdracht van de politieambtenaar toegespitst op vijf grote taken:

- onthaal;
- praktische bijstand;

⁶ Zie de Ministeriële Omzendbrief PLP 10 van 9 oktober 2001 inzake de organisatie- en werkingsnormen van de lokale politie met het oog op het waarborgen van een minimale gelijkwaardige dienstverlening aan de bevolking.

- informatieverstrekking en doorverwijzing;
- opstellen van het proces-verbaal;
- hercontactname met het slachtoffer.

De psychosociale en therapeutische hulpverlening behoren niet tot de politieopdrachten.

Krachtens omzendbrief PLP 27 van 4 november 2002 betreffende de intensifiëring en bevordering van de interzonale samenwerking, kunnen akkoorden worden gesloten tussen verschillende aangrenzende zones teneinde te allen tijde bijstand en gepaste opvang te verschaffen.

Op het niveau van het justitieel slachtofferbeleid

Alle leden van de rechterlijke orde moeten de burgers waarmee zij contact hebben op correcte en zorgvuldige wijze bijstaan. Dat geldt in het bijzonder voor de slachtoffers van misdrijven en hun na(ast)bestaanden. Zij moeten hen basisinformatie verschaffen en hen, indien nodig, doorverwijzen naar gespecialiseerde diensten.

In maart 1998 (wet Franchimont) werd het algemeen recht op informatie en correcte behandeling van de slachtoffers formeel verwoord in artikel 3bis van de Voorafgaande Titel van het Wetboek van Strafvordering. Dit vormt de wettelijke grondslag voor het justitieel slachtofferbeleid in België.

In het eerste lid van dit artikel 3bis is het volgende bepaald: *“Slachtoffers van misdrijven en hun verwanten dienen zorgvuldig en correct te worden bejegend, in het bijzonder door terbeschikkingstelling van de nodige informatie en, in voorkomend geval, het bewerkstelligen van contact met de gespecialiseerde diensten en met name met de justitieassistenten.”*

Bij de wet van 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten, wordt aan dit artikel toegevoegd: *“Slachtoffers ontvangen met name de nuttige informatie over de nadere regels voor de burgerlijke partijstelling en over de verklaring van benadeelde persoon.”*

De justitieassistent slachtofferonthaal behoort tot het personeel van de “Administration générale des Maisons de justice” van de Franse Gemeenschap of van het Agentschap Justitie en Handhaving van de Vlaamse Gemeenschap. Nochtans oefent hij in de meeste gevallen zijn activiteiten uit in de lokalen van het parket van de Procureur des Konings of in het justitiepaleis. Zo kan hij in voortdurend contact blijven met de magistraten en het personeel van de parketten en rechtbanken, en een nauwe samenwerking en vertrouwensrelatie opbouwen en in stand houden.

De justitieassistent komt tussen op vraag van een magistraat, op basis van een schriftelijke vatting. Hij kan ook tussenkomen op vraag van de slachtoffers of van hun na(ast)bestaanden. In dit geval licht hij de magistraat die belast is met het strafdossier hierover in.

De Procureur-generaal staat in voor de uitwerking van een coherent en eenvormig slachtofferbeleid en wordt daarin bijgestaan door de “Administration générale des Maisons de justice” van de Franse Gemeenschap en het Agentschap Justitie en Handhaving van de Vlaamse Gemeenschap.

Het slachtofferonthaal op de parketten en rechtbanken werd bij omzendbrief COL 16/2012 betreffende het slachtofferonthaal op parketten en rechtbanken verder uitgewerkt. Zo is binnen elk parket van de procureur des konings en parket-generaal een verbindingsmagistraat aangewezen voor het slachtofferonthaal.

Artikel 4

De Franse Gemeenschap is bevoegd voor slachtofferonthaal, voor slachtofferhulp, voor de hulpverlening aan de jeugd en voor de teams "SOS Enfants".

1° De bevoegdheid voor het slachtofferonthaal wordt uitgevoerd door de "Administration générale des Maisons de justice" via de justitieassistenten van de dienst slachtofferonthaal.

De justitieassistenten slachtofferonthaal hebben als opdracht:

- informatie verstrekken aan de slachtoffers van misdrijven en aan hun na(ast)bestaanden over de gerechtelijke procedure in het algemeen en over de rechten die de slachtoffers hebben in dit kader, alsook specifieke informatie over hun dossier en over de lopende procedure, met toestemming van het magistraat en dit, tijdens de hele procedure (van de neerlegging van de klacht tot de uitvoering van de straf of van de internering);
 - de bijstand van slachtoffers en hun na(ast)bestaanden bij sommige stappen en de ondersteuning van slachtoffers op verschillende momenten tijdens de gerechtelijke procedure (zoals bijvoorbeeld bij de burgerlijke partijstelling, de wedersamenstelling, de inzage van het dossier, de zittingen voor de rechtbank en de teruggave van overtuigingstukken) en bij de verschillende stappen van de uitvoering van de straf of van de internering;
 - de doorverwijzing naar de andere diensten in functie van hun behoeften en de moeilijkheden waarmee ze geconfronteerd worden (bij voorbeeld voor een eerste- of tweedelijns juridische bijstand of een psychologische en/of sociale begeleiding) en de samenwerking met de lokale diensten;
 - het signaleren van de moeilijkheden waarmee de slachtoffers geconfronteerd worden in hun contacten met de gerechtelijke instanties en het sensibiliseren van de gerechtelijke actoren voor de specifieke behoeften en de rechten van de slachtoffers.
- De justitieassistenten zorgen ervoor dat de slachtoffers van misdrijven de nodige aandacht krijgen tijdens de gerechtelijke procedure en dat ze hun rechten kunnen laten gelden.

2° De bevoegdheid voor slachtofferhulp wordt uitgevoerd door de "Administration générale des Maisons de justice" via erkende partners (Decreet van 13 oktober 2016 betreffende de erkenning en de subsidiëring van partners die hulp verlenen aan rechtzoekenden).

De erkende partners hebben als opdracht om sociale hulp en psychologische begeleiding voor te stellen om de personen die geconfronteerd worden met de rechtstreekse en onrechtstreekse gevolgen van het misdrijf en van het slachtofferschap te ondersteunen.

De diensten slachtofferhulp richten zich tot natuurlijke of rechtspersonen en hun na(ast)bestaanden die een schade hebben ondervonden die rechtstreeks het gevolg is van een misdrijf of een als misdrijf omschreven feit.

In het kader van zijn opdracht van sociale hulp voert de dienst slachtofferhulp het volgende uit:

- het slachtoffer ondersteunen om het hoofd te bieden aan de gevolgen van een toestand die voortvloeit uit een misdrijf of uit feiten die een misdrijf kunnen uitmaken;
- het slachtoffer informeren, doorverwijzen en ondersteunen in zijn betrekkingen met de politie en de gerechtelijke instanties. De dienst kan bijvoorbeeld, het slachtoffer op zijn vraag begeleiden tijdens een klachtneerlegging bij een politiedienst of tijdens een zitting voor de rechtbank. Bovendien, kan hij over een erkenning beschikken, die wordt afgeleverd door de FOD Justitie om slachtoffers te begeleiden voor de strafuitvoeringsrechtbank of voor de commissie voor financiële hulp;
- het slachtoffer de toegang tot de gespecialiseerde instanties en organisaties te vergemakkelijken;

- het slachtoffer helpen bij zijn actieve re-integratie in de samenleving door, samen met het slachtoffer, zijn behoeften en hulpbronnen te evalueren en prioriteiten te bepalen opdat het slachtoffer een nieuw evenwichtig leven zou kunnen gaan leiden.

In het kader van zijn opdracht van psychologische hulpverlening moet de dienst slachtofferhulp:

- het slachtoffer ondersteunen om het hoofd te bieden aan de rechtstreekse en onrechtstreekse gevolgen van een misdrijf of aan specifieke problemen die verbonden zijn aan een specifieke situatie;
- het slachtoffer dat een schade heeft ondervonden een gespecialiseerde therapeutische ondersteuning op maat aanbieden, gericht op de rechtstreekse gevolgen van de traumatiserende gebeurtenis en op de verwerking van de shock.

De dienst voor slachtofferhulp SOS Viol organiseert en beheert ook een gratis telefoonlijn 0800/98100 en een chatdienst waartoe slachtoffers van seksueel geweld anoniem toegang hebben. De informatie over deze telefoonlijn en chatdienst moet worden verstrekt voor de in artikel 8 bedoelde lijst.

3° Sedert 1985, erkent en subsidieert de Franse Gemeenschap de teams SOS Enfants die herhaaldelijk bewijs hebben geleverd van hun knowhow en de kwaliteit van hun optreden (zie het decreet van 12 mei 2004 van de Franse Gemeenschap betreffende de hulpverlening aan mishandelde kinderen).

De dienst “SOS Enfants” van de “Office de la Naissance et de l'Enfance “ zorgt voor de follow-up van de teams “SOS Enfants” (post- en prenataal) die verspreid zijn over het grondgebied van de Franse Gemeenschap.

De teams “SOS Enfants” zijn multidisciplinaire diensten gespecialiseerd in het opsporen en aanpakken van situaties van kindermishandeling. Ze hebben tot doel passende hulp te bieden aan kinderen die slachtoffer zijn van of gevaar lopen op mishandeling. Ze kunnen ook de therapeutische opvang verzekeren van minderjarige daders van seksuele misdrijven.

Personen die geconfronteerd worden met een situatie van kindermishandeling kunnen contact opnemen met de teams “SOS Enfants” per telefoon, schriftelijk of bij de dienst tijdens hun permanentie. Er kan melding worden gemaakt zowel door een professional als door een privé-persoon (omgeving van het kind, bureu, ...). Een team “SOS Enfants” kan ook op eigen initiatief tussenkomen. Er moet benadrukt worden dat de teams “SOS Enfants” zowel gerechtelijke als buitengerechtelijke situaties behandelen.

Bovendien heeft de Franse Gemeenschap de functie van algemeen afgevaardigde voor de rechten van het kind in het leven geroepen. Zijn algemene opdracht bestaat erin de rechten en belangen van de kinderen veilig te stellen door informatie over kinderrechten te verstrekken, de toepassing van de wetten na te gaan, voorstellen te doen en informatie, klachten of bemiddelingsaanvragen in ontvangst te nemen over schendingen van de rechten en de belangen van kinderen. De mogelijkheid van de algemeen afgevaardigde tot interpellatie en onderzoek stellen hem in staat rechtstreeks onderzoek te voeren.

Er bestaat in elke afdeling van het gerechtelijk arrondissement een adviseur “aide à la jeunesse”, de onafhankelijke opdrachtgever van de gemeenschap die belast is om een gespecialiseerde hulp te bieden aan jongeren die zich in moeilijkheden of gevaar bevinden door het instellen van een aangepast hulpprogramma (zie het decreet van 18 januari 2018 houdende het wetboek van preventie, hulpverlening aan de jeugd en jeugdbescherming). Een dienst “aide à la jeunesse” wordt ter beschikking gesteld van de adviseur om hem bij te staan in de uitoefening van zijn bevoegdheden.

De personen die geconfronteerd worden met een situatie van minderjarigen in gevaar of in moeilijkheden kunnen contact opnemen met deze dienst per telefoon, schriftelijk of bij de dienst tijdens hun permanentie.

De dienst "SOS Enfants" organiseert en beheert de chatdienst "Maintenant j'en parle" waartoe jongeren die te maken hebben met seksueel misbruik anoniem en gratis toegang hebben. De informatie over deze chatdienst moet worden verstrekt voor de in artikel 8 bedoelde lijst.

Artikel 5

De Vlaamse Gemeenschap is bevoegd voor slachtofferonthaal, de sociale hulp en de psychologische begeleiding aan slachtoffers en de hulp aan slachtoffers van kindermishandeling en hun omgeving.

1° De bevoegdheid voor het slachtofferonthaal wordt uitgevoerd door de afdeling Justitiehuisen van het Agentschap Justitie en Handhaving via de justitieassistenten van de dienst slachtofferonthaal.

De justitieassistenten slachtofferonthaal hebben als opdracht:

- informatie verstrekken aan de slachtoffers van misdrijven en aan hun na(ast)bestaanden over de gerechtelijke procedure in het algemeen en over de rechten die de slachtoffers hebben in dit kader, alsook specifieke informatie over hun dossier en over de lopende procedure, met toestemming van het magistratuur en dit, tijdens de hele procedure (van de neerlegging van de klacht tot de uitvoering van de straf of van de internering);
- de bijstand van slachtoffers en hun na(ast)bestaanden bij sommige stappen en de ondersteuning van slachtoffers op verschillende momenten tijdens de gerechtelijke procedure (zoals bijvoorbeeld bij de burgerlijke partijstelling, de wedersamenstelling, de inzage van het dossier, de zittingen voor de rechtbank en de teruggave van overtuigingsstukken) en bij de verschillende stappen van de uitvoering van de straf of van de internering;
- de doorverwijzing naar de andere diensten in functie van hun behoeften en de moeilijkheden waarmee ze geconfronteerd worden (bij voorbeeld voor een eerste- of tweedelijns juridische bijstand of een psychosociale begeleiding) en de samenwerking met de lokale diensten;
- het signaleren van de moeilijkheden waarmee de slachtoffers geconfronteerd worden in hun contacten met de gerechtelijke instanties en het sensibiliseren van de gerechtelijke actoren voor de specifieke behoeften en de rechten van de slachtoffers.

De justitieassistenten zorgen ervoor dat de slachtoffers van misdrijven de nodige aandacht krijgen tijdens de gerechtelijke procedure en dat ze hun rechten kunnen laten gelden.

2° De opdracht slachtofferhulp wordt toegekend aan het Centrum voor Algemeen Welzijnswerk (CAW). De CAW richten zich met hun aanbod slachtofferhulp tot slachtoffers van misdrijven, ongevallen en collectieve noodsituaties, alsook hun naasten, nabestaanden en de getuigen van deze feiten. Zij bieden deze hulp ook aan nabestaanden van zelfdoding.

In het kader van haar opdracht slachtofferhulp voert het CAW volgende opdrachten uit:

- Het bieden van een laagdrempelig onthaalaanbod voor alle slachtoffers en dit via een proactieve benadering.
- Het bieden van een laagdrempelig onthaalaanbod voor alle betrokkenen bij een verkeersongeval.
- Het bieden van psychosociale begeleiding met het oog op het beperken van de opgelopen schade ten gevolge van het slachtofferschap en het herstellen van het vertrouwen in de medemens en de samenleving.
- Het bieden van psychosociale begeleiding aan slachtoffers en plegers van intrafamiliaal geweld en misbruik om de geweldspiraal te doorbreken zodat geweld stopt en in de toekomst wordt voorkomen.

- Het bieden van een kwaliteitsvol aanbod van psychosociale begeleiding aan betrokkenen bij een verkeersongeval om deze personen te helpen bij de verwerking van deze traumatische gebeurtenis en bij hun dagelijks functioneren.

Het aanbod omvat:

- een duidelijk aanspreekpunt voor slachtoffers voor alle vragen en hulp rond slachtofferschap
- informatie en advies aangepast aan de noden van het slachtoffer en dit rond verschillende aspecten van het slachtofferschap (sociaal, justitieel, verzekeringstechnisch,...)
- administratieve en praktische hulp
- emotionele ondersteuning en begeleiding
- doorverwijzing waar gewenst
- de begeleiding van slachtoffers voor de strafuitvoeringsrechtbank of voor de commissie voor financiële hulp, indien de dienst slachtofferhulp hiertoe over een erkenning beschikt die wordt afgeleverd door de FOD Justitie.

3° de bevoegde diensten van het Agentschap Opgroeien verzekeren de toegang tot gespecialiseerde hulp aan kinderen in moeilijkheden evenals aan personen die moeilijkheden ondervinden bij de naleving van hun ouderplichten en aan elk kind waarvan de gezondheid, veiligheid of opvoedingsvoorwaarden worden bedreigd door zijn gedrag, dat van zijn gezin of van zijn leefgenoten.

4° het Agentschap Opgroeien en het vertrouwenscentrum kindermishandeling (VK).

Het Agentschap Opgroeien (ondersteuningscentra jeugdzorg) en de VK zijn gemandateerde voorzieningen, die in geval van intrafamiliaal geweld de mogelijkheid hebben om een maatschappelijk onderzoek in te stellen, en desgevallend dossiers door te verwijzen naar het parket of de jeugdrechtbank.

De kernopdracht van het VK situeert zich op situaties van intrafamiliaal geweld en kindermishandeling. Het openbaar ministerie geeft dergelijke situaties ook structureel door ter kennisgeving aan het VK of Ondersteuningscentrum Jeugdzorg in het kader van maatschappelijke noodzaak zoals geregeld in het decreet van 12 juli 2013 betreffende de Integrale Jeugdhulp.

In situaties van extrafamiliaal geweld kunnen de VK waar nodig hun expertise rond kindermishandeling mee inzetten om de hulp aan slachtoffers en hun omgeving te realiseren. Met name in die situaties waarbij één of meerdere personen uit de omgeving de minderjarige tot slachtoffer hebben gemaakt of onvoldoende beschermend hebben opgetreden, kan het VK een toegevoegde hulpverlenende waarde hebben voor het slachtoffer en de omgeving. De focus ligt hierbij dan vooral op het voorkomen van herhaling van het geweld en het nastreven van individueel en relationeel herstel.

De hulplijn 1712 wordt opgenomen in een samenwerking tussen de Centra voor Algemeen Welzijnswerk en de VK. 1712 heeft als opdracht een luisterend oor, informatie, advies en eventueel doorverwijzing te bieden aan elke burger die een vraag heeft rond geweld, misbruik en kindermishandeling. De informatie over deze hulplijn moet worden verstrekt voor de in artikel 8 bedoelde lijst.

Artikel 6

De Franse Gemeenschapscommissie is bevoegd voor de erkenning van de diensten voor geestelijke gezondheidszorg en de opvanghuizen.

De diensten voor geestelijke gezondheidszorg bieden een ambulante structuur die, via een multidisciplinaire aanpak en in samenwerking met andere diensten of personen die zich met

geestelijke gezondheid bezighouden, zorgt voor de opvang, diagnose en psychiatrische, psychologische en psychosociale behandeling van personen.

De opvanghuizen bieden informatie, ondersteuning en een onderdak aan meerderjarige slachtoffers van geweld.

Artikel 7

De Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie is bevoegd de persoonsgebonden materies, in het kader van de bijstand aan personen en het gezondheidsbeleid, die zich richten ofwel tot personen ofwel tot openbare of private instellingen die niet exclusief tot één gemeenschap behoren.

Via de diensten die ze erkent of subsidieert, kan de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie de slachtoffers beroep doen op:

- een opvang, een analyse van hun situatie en een doorverwijzing naar de bevoegde diensten slachtofferzorg;
- een psychosociale begeleiding om het hoofd te bieden aan de gevolgen van een misdrijf of van feiten die een misdrijf kunnen uitmaken alsook om hun autonomie terug te vinden en om zich terug in de maatschappij te integreren;
- een onderdak, beperkt in de tijd;
- een psychiatrische, psychotherapeutische en psychosociale diagnose en behandeling om het hoofd te bieden aan psychische problemen die gelinkt zijn aan de rechtstreekse of onrechtstreekse gevolgen van een misdrijf of van feiten die een misdrijf kunnen uitmaken.

Artikel 8

Dit artikel voorziet dat de contactpersonen van elke bevoegde autoriteit informatie over chatdiensten en hulplijnen die gespecialiseerd zijn in het verlenen van hulp aan iedereen die te maken heeft met fysiek, psychisch of seksueel geweld of met misbruik en mishandeling van kinderen, in een lijst verzamelen en doorgeven aan alle in dit akkoord opgenomen diensten die slachtoffers helpen, informeren en doorverwijzen. Dit omvat de gespecialiseerde en gratis diensten van "SOS Viol", "Maintenant j'en parle" of 1712.

Artikel 9

De Federale Staat verbindt zich ertoe de nodige maatregelen te nemen om de belangen van het slachtoffer te behartigen overeenkomstig artikel 46 van de wet van 5 augustus 1992 op het politieambt. Artikel 9 bepaalt de concrete maatregelen waartoe de Federale Staat zich verbindt om dit te doen.

Met betrekking tot artikel 9, lid 1, punt 4, waar de Raad van State zich vragen stelde over de betekenis van de woorden "zoveel mogelijk", moet er worden opgemerkt dat dit een uitnodiging is om rekening te houden met eventuele taalkundige bijzonderheden die zich kunnen stellen, zonder dit echter als een resultaatsverbintenis te beschouwen. De Raad van State benadrukte in dit verband dat de federale overheid in elk geval de wetgeving op het gebruik van de talen moet respecteren.

Bovendien verbindt de Staat zich ertoe te zorgen voor een passende en voortgezette opleiding inzake slachtofferzorg. Hier kan worden verwezen naar het ministerieel besluit van 24 oktober 2002 houdende het algemeen studiereglement betreffende de basisopleidingen van de personeelsleden van het operationeel kader van de politiediensten, met het programma van de basisopleidingen, alsook naar het koninklijk besluit van 20 november 2001 betreffende de basisopleidingen van de personeelsleden van het operationeel kader van de politiediensten en houdende diverse

overgangsbepalingen. In elke basisopleiding is voor elk politieniveau voorzien in een module “slachtofferbejegening”. Het is wenselijk dat deze opleidingen in hun programma de deelname integreren van vertegenwoordigers van de verschillende sectoren slachtofferzorg om de wederzijdse kennis van de betrokken diensten en actoren te verbeteren en de samenwerking te versterken.

De omzendbrief GPI 58 betreffende politionele slachtofferbejegening in de geïntegreerde politie, gestructureerd op twee niveaus, bepaalt dat de lokale politiekorpsen en de eenheden van de federale politie de beroepsbekwaamheden van het personeel moeten aanmoedigen via sensibilisering en (interne) opleiding. Bovendien bepaalt deze omzendbrief dat de federale diensten politionele slachtofferbejegening en de lokale diensten politionele slachtofferbejegening belast worden met de bewustmaking en de voortzette opleiding van de personeelsleden op het gebied van de politionele slachtofferbejegening.

Voortgezette opleidingen betreffende de slachtofferzorg worden dus aan de leden van de politiediensten gedurende hun volledige loopbaan aangeboden.

Om op politiek vlak een permanente dialoog en samenwerking met de andere instanties inzake slachtofferzorg te bevorderen, is binnen de Federale politie en op niveau van de Vaste commissie van de lokale politie een contactpersoon voorzien. Voor wat de federale politie betreft, valt deze opdracht onder de bevoegdheid van de Algemene Directie bestuurlijke politie (zie artikel 8, 1°, e), van het koninklijk besluit van 14 november 2006 betreffende de organisatie en de bevoegdheden van de federale politie zoals gewijzigd door het koninklijk besluit van 23 augustus 2014).

Artikel 10

De Federale Staat verbindt zich ertoe de nodige maatregelen te nemen die beogen het slachtoffer te erkennen als partij in de procedure.

Algemene informatie over de positie van het slachtoffer in de strafprocedure moeten worden verschaft door elke medewerker van de rechterlijke orde die in contact treedt met de slachtoffers.

De Federale Staat zorgt daarenboven voor het optimaliseren van de middelen waardoor het slachtoffer vergoed kan worden. Het betreft in het bijzonder de burgerlijke partijstelling, de bemiddeling en verwijzing naar de Commissie voor financiële hulp aan slachtoffers van opzettelijke gewelddaden en aan occasionele redders.

Er dient op duurzame wijze aandacht geschonken te worden aan een slachtoffergerichte opleiding voor alle leden van de rechterlijke orde. Het Instituut voor gerechtelijke opleiding speelt een belangrijke rol bij de opleiding van de magistraten en gerechtelijke stagiairs. Sedert 1997 is voorzien in een specifieke opleiding betreffende “de plaats van het slachtoffer in de strafprocedure”. Het Instituut voor gerechtelijke opleiding zorgt ook voor meer specifieke opleidingen, zoals inzake partnergeweld. Het is wenselijk dat deze opleidingen in hun programma de deelname integreren van vertegenwoordigers van de verschillende sectoren slachtofferzorg om de wederzijdse kennis van de betrokken diensten en actoren te verbeteren en de samenwerking te versterken.

Het samenwerkingsakkoord benadrukt de noodzaak om via het College van procureurs-generaal een uniform gerechtelijk slachtofferbeleid uit te voeren. Dit beleid binnen de magistratuur vormt een uitdrukkelijke opdracht van de procureur-generaal te Brussel (zie het koninklijk besluit van 9 december 2015 betreffende de specifieke opdrachten van de leden van het College van procureurs-generaal).

Het voorzien van een contactpersoon binnen de administratie van FOD Justitie leidt tot een permanente dialoog en samenwerking met de andere instanties.

Artikel 11

In dit artikel verbinden de Franse Gemeenschap, de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschapscommissie en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie er zich toe de contactpersonen die binnen elke instelling aangewezen zijn in het kader van dit samenwerkingsakkoord te informeren over de contactgegevens van de diensten waarvoor ze bevoegd zijn. Deze informatie is onontbeerlijk voor de diensten die in contact zijn met de slachtoffers en hun na(ast)bestaanden om hen naar de bedoelde diensten te kunnen doorverwijzen.

De Franse Gemeenschap en de Vlaamse Gemeenschap verbinden er zich ook toe ervoor te zorgen dat een aangepaste en voortgezette opleiding inzake slachtofferzorg georganiseerd wordt voor de medewerkers van de diensten slachtofferonthaal, de diensten slachtofferhulp, de teams "SOS Enfants", de diensten "aide à la jeunesse" en de vertrouwenscentra kindermishandeling. Het is wenselijk dat deze opleidingen in hun programma de deelname integreren van vertegenwoordigers van de verschillende sectoren slachtofferzorg om de wederzijdse kennis van de betrokken diensten en actoren te verbeteren en de samenwerking te versterken.

Door een contactpersoon aan te wijzen binnen hun administratie zorgen de Franse Gemeenschap, de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschapscommissie en de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie voor een permanente dialoog en samenwerking met de andere federale en gefedereerde instanties.

Artikel 12

Dit artikel preciseert de verbintenissen van elke partij wat betreft de samenwerking tussen de diensten en de actoren en de verwijzing, de oriëntatie naar deze verschillende diensten.

Het samenwerkingsmodel tussen de diensten en het doorverwijsmodel vormen één van de essentiële punten van het samenwerkingsakkoord.

De politiediensten moeten slachtoffers systematisch informeren over het bestaan en de opdrachten van de diensten politionele slachtofferbejegening, de diensten slachtofferonthaal en de diensten slachtofferhulp via een schriftelijk ad hoc document, m.n. het attest van klachtneerlegging. De modellen van attesten van klachtneerlegging gaan als bijlage bij de Omzendbrief COL 5/2009 die richtlijnen bevat over de attesten van klachtneerlegging en de registratie van de verklaringen van benadeelde persoon⁷. Deze omzendbrief voorziet eveneens de overhandigingsmodaliteiten van deze attesten aan de slachtoffers.

Slachtoffers zijn niet altijd hulpvragers en sommige politieambtenaren zijn niet op de hoogte van de complexe werking van alle bestaande sociale diensten.

De doorverwijzing door de politieambtenaar of de dienst politionele slachtofferbejegening van een slachtoffer naar een dienst slachtofferhulp of naar een andere dienst in functie van de noden die het slachtoffer uit, kan op verschillende manieren gebeuren.

Indien het slachtoffer gecontacteerd wil worden door een dienst slachtofferhulp, stelt de politiedienst, indien mogelijk via een lid van de dienst politionele slachtofferbejegening, voor om een formulier in te vullen (waarvan een model als bijlage gaat bij het samenwerkingsakkoord) en maakt dit over aan een dienst slachtofferhulp. Het beroepsgeheim en het geheim van het onderzoek moeten hierbij uiteraard

⁷ COL 5/2009 herziene versie van 24 juni 2021 - Omzendbrief van het College van procureurs-generaal bij de hoven van beroep betreffende richtlijnen m.b.t. de attesten van klachtneerlegging en de registratie van de verklaringen van benadeelde persoon.

verzekerd worden. Enkel de informatie die nodig is om het slachtoffer te contacteren, moet worden overgemaakt.

Indien dit nodig blijkt, brengt de politieambtenaar de slachtoffers, zoals vrouwen en kinderen die slachtoffer werden van zware gewelddaden, in contact met een opvanghuis.

Indien een minderjarige slachtoffer is van mishandeling of seksueel geweld verwijst de politieambtenaar hem door naar de adviseur "aide à la jeunesse" of naar een team "SOS Enfants" (voor de Franse Gemeenschap).

Indien een minderjarige slachtoffer werd van kindermishandeling verwijst de politieambtenaar hem door naar het vertrouwenscentrum kindermishandeling (voor de Vlaamse Gemeenschap).

De politiediensten verwijzen de slachtoffers die bijstand willen in het kader van een gerechtelijke procedure naar een dienst slachtofferonthaal.

Indien het slachtoffer, op het moment van de vaststelling van de feiten of de klacht, niet wil doorverwezen worden, ongeacht of het via het doorverwijsformulier of via een telefonisch contact in dringende gevallen is, naar een dienst slachtofferhulp (of een andere dienst indien nodig), is het belangrijk dat de politieambtenaar de tijd neemt om de opdrachten uiteen te zetten van de diensten politionele slachtofferbejegening, de diensten slachtofferonthaal en de diensten slachtofferhulp via het attest van klachtneerlegging.

De politieambtenaar vermeldt in het proces-verbaal of op een andere schriftelijke informatiedrager van de politie (bv. als voor de interventie alleen een interventiefiche moet worden opgesteld en geen proces-verbaal) dat het aanbod tot verwijzing werd gedaan zonder echter de beslissing van het slachtoffer te vermelden.

In zijn advies van 14 maart 2019 heeft het Controleorgaan op de politionele informatie vastgesteld dat er niet in alle gevallen een proces-verbaal wordt opgesteld. Sommige feiten worden behandeld met een vereenvoudigd proces-verbaal of met een eenvoudige interventiefiche. Het Controleorgaan op de politionele informatie achtte het daarom nuttig dat ook het dienstaanbod hierop wordt vermeld. Artikel 10, § 2, 2°, is in die zin gewijzigd.

Voorts pleitte het Controleorgaan op de politionele informatie er ook voor om de beslissing van het slachtoffer om al dan niet op het aanbod in te gaan, in het document te vermelden. Dit advies werd niet opgevolgd, omdat uit ervaring blijkt dat sommige slachtoffers het aanbod tot doorverwijzing aanvankelijk weigeren en later op hun aanvankelijke beslissing terugkomen om uiteindelijk de doorverwijzing naar ad hoc-diensten aanvaarden.

Evenzo werd aan sommige slachtoffers de vergoeding van de kosten van hun psychologische zorg geweigerd omdat zij de doorverwijzingsvoorstellen hadden geweigerd.

De parketmagistraat belast met het dossier van het slachtoffer of de onderzoeksrechter kan de dienst slachtofferonthaal vatten zodat deze dienst een aanbod kan doen aan het slachtoffer. De vattingsmodaliteiten van de dienst slachtofferonthaal worden nader omschreven in de omzendbrief COL 16/2012 betreffende het slachtofferonthaal op parketten en rechtbanken. In sommige situaties, hoofdzakelijk in geval van overlijden van het slachtoffer, is een systematische vassing van de dienst slachtofferonthaal voorzien; in de andere situaties beoordeelt de magistraat of de dienst slachtofferonthaal moet gevat worden.

De slachtoffers die rechtstreeks in contact treden met de magistraten moeten ook ingelicht worden of in contact gesteld worden met een gepaste dienst voor slachtofferzorg wanneer hun specifieke situatie, hun behoeften of hun verwachtingen het vereisen.

De Franse Gemeenschap en de Vlaamse Gemeenschap zorgen ervoor dat de slachtoffers die doorverwezen worden door de politiediensten gecontacteerd worden door de dienst slachtofferhulp. De hulpverlening moet actief en binnen een redelijke termijn aangeboden worden, d.w.z. enkele dagen na de vaststelling van de feiten.

De personen die de slachtoffers doorverwezen hebben, worden ingelicht van de goede ontvangst van het doorverwijsformulier en van de contactname door de dienst slachtofferhulp met de betrokken slachtoffers. In dit geval is het ook noodzakelijk het beroepsgeheim in acht te nemen. Het gaat er dus voor de maatschappelijke werkers en de politiedienst om enkel de nodige informatie uit te wisselen om de nodige feedback mogelijk te maken.

Deze verwijzingsprocedure was al ontwikkeld in de omzendbrief GPI 58 inzake politionele slachtofferbejegening. Het is, nochtans, essentieel deze doorverwijzingsprocedure op te nemen en goed te keuren in het samenwerkingsakkoord met als doel de systematische inachtneming van deze maatregel door de politiediensten.

De Franse Gemeenschap en de Vlaamse Gemeenschap verbinden zich er tenslotte toe dat de diensten slachtofferhulp de slachtoffers die bijstand nodig hebben in het kader van de gerechtelijke procedure naar de diensten slachtofferonthaal zullen doorverwijzen en dat de diensten slachtofferonthaal de slachtoffers die psychosociale steun nodig hebben zullen doorverwijzen naar de diensten slachtofferhulp.

Indien nodig, verwijzen deze diensten de slachtoffers naar andere personen of diensten door in functie van de vragen en de behoeften geformuleerd door de slachtoffers. Deze doorverwijzing kan bijvoorbeeld gebeuren naar de juridische eerstelijns- en tweedelijnsbijstand, de teams "SOS Enfants", de opvanghuizen of elke andere gespecialiseerde dienst.

Artikel 13

Het arrondissementeel slachtofferbeleid wordt behandeld in de arrondissementele raad voor het slachtofferbeleid. Deze raad verenigt de plaatselijke actoren die betrokken zijn bij slachtoffers van misdrijven.

Deze arrondissementele raden worden reeds vermeld in de omzendbrief GPI 58 inzake politionele slachtofferbejegening en in de omzendbrief COL 16/2012 betreffende het slachtofferonthaal op parketten en rechtbanken. Dit samenwerkingsakkoord verschaft hen een meer officieel statuut voor het Franstalig landsgedeelte.

De arrondissementele raad speelt een belangrijke rol bij de uitwisseling en doorstroming van informatie op regionaal niveau.

De arrondissementele raad moet met name zorgen voor de concretisering en implementatie van de bepalingen van dit samenwerkingsakkoord. Dit omvat de mogelijkheid om verbeteringen te verwezenlijken of deze ten minste voor te stellen aan de bevoegde instanties. Daartoe kunnen samenwerkingsprotocollen worden gesloten, onder andere inzake de verwijzing van slachtoffers van de politionele diensten naar de hulpdiensten.

De samenstelling van de arrondissementele raad waarborgt dat de instanties die betrokken zijn bij het slachtofferbeleid vertegenwoordigd worden in de arrondissementele raad. Deze minimale samenstelling kan op de uitnodiging van de voorzitter worden aangevuld naargelang de inhoud van de vergaderingen. De arrondissementele raad wordt voorgezeten door de procureur des Konings of de

verbindingsmagistraat belast met het slachtofferonthaal binnen het gerechtelijke arrondissement of de afdeling van het gerechtelijke arrondissement.

De Raad van State wijst erop dat, aangezien artikel 150, lid 4 van het Gerechtelijk Wetboek bepaalt dat er twee procureurs des Konings zijn in het gerechtelijk arrondissement Brussel, in de memorie van toelichting minstens zou moeten worden verduidelijkt hoe zal worden bepaald welke procureur des Konings in de betrokken arrondissementele raad zetelt.

Het College van procureurs-generaal reageert op deze opmerking in zijn advies van 2 juni 2020. Het stelt dat het voor het gerechtelijk arrondissement Brussel, gelet op de centrale rol van de procureur des konings, aangewezen lijkt dat elke procureur des konings, die van Brussel en die van Halle-Vilvoorde, een arrondissementele raad bijeenroept met de actoren die actief zijn op het grondgebied dat onder zijn bevoegdheid valt. Dit standpunt is des te meer gerechtvaardigd omdat het samenwerkingsakkoord betreffende het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad niet van toepassing is op het administratief grondgebied van Halle-Vilvoorde. Het is dus het samenwerkingsakkoord van 7 april 1998 tussen de Staat en de Vlaamse Gemeenschap inzake slachtofferzorg dat van toepassing op dit grondgebied.

Er kunnen uiteraard gezamenlijke vergaderingen worden georganiseerd wanneer thema's worden besproken die voor beide parketten van belang zijn.

Het College is van mening dat deze verduidelijkingen niet vereisen dat artikel 12 van het huidig samenwerkingsakkoord wordt aangevuld. Het lijkt moeilijk om de voorgestelde oplossingen voor specifieke gevallen in een wetstekst te gieten. Het College stelt een flexibelere methode voor die erin bestaat de COL 16/2012 betreffende het slachtofferonthaal op parketten en rechtbanken aan te passen, waarin punt 7.2. is gewijd aan de arrondissementele raad.

Artikel 14

De samenwerking tussen professionals uit de verschillende gerechtelijke, politionele en sociale diensten vereist de instelling van één of meer welzijnsteams slachtofferzorg binnen de gerechtelijke arrondissementen. Dit hangt af van de grootte van het gebied en van het beschikbare personeel. Het welzijnsteam slachtofferzorg moet op gedetailleerde wijze gestalte geven aan de samenwerking op het veld zodat de dossiers waarbij verschillende diensten en personen tegelijk betrokken zijn zo doeltreffend mogelijk worden behandeld.

Het overleg binnen de welzijnsteams betreft onder andere de concretisering van de verwijspprocedure, het signaleren van knelpunten, de kennisgeving en voorbereiding van de vergaderingen van de arrondissementele raad.

Dergelijke welzijnsteams zijn nu al actief in het gerechtelijk arrondissement Brussel. Zij vormen informele ontmoetingsplaatsen en bestaan uit praktijkwerkers. Dit samenwerkingsakkoord verleent ze een formele erkenning.

Artikel 15

Dit artikel regelt de budgettaire gevolgen die ten laste vallen van alle partijen op grond van de bevoegdheidsverdeling.

Artikel 16

Het samenwerkingsakkoord treedt in werking op het moment van inwerkingtreding van de laatste wetgevingshandeling tot instemming. Het wordt gesloten voor onbepaalde duur. Elke bevoegde overheid kan het akkoord opzeggen mits een opzegtermijn van 3 maanden.

Het akkoord bepaalt dat de partijen bij het akkoord twee jaar na de inwerkingtreding en telkens als de partijen dat nodig achten een evaluatie van de toepassing van dit akkoord zullen uitvoeren. In aansluiting op de adviezen van de Raad van State wordt bepaald dat over deze evaluatie een verslag moet worden opgesteld dat aan de bevoegde overheden moet worden toegezonden. De administraties van de partijen bij het akkoord wijzen de personen aan die bevoegd zijn om deze evaluatie op te stellen.